

άγιας 'Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας υπεβλήθησαν οι λογχιτισμοί τῶν δύο ληξάντων ἐνικυτῶν. Η ἔξ-λεγχις αὐτῶν ἀνετέθη τῇ ἔξελεγκτικῇ τῶν ἐκκλησια-στικῶν λογχιτισμῶν 'Επιτροπῇ.

— Κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς 'Επιτροπῆς τῶν ἑλεῶν δημο-σιευθέντα κατέλογον τῶν γενομένων ἐν Μακεδονίᾳ συν-δρομῶν ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἐμπορικῇ τεύτῃ ἀποικική ὁμο-γενῶν ὑπέρ τῶν παρ' ἡμίν 'Εθν. Φιλανθρωπικῶν Κα-ταστημάτων, συνήθησαν 27,560 φράγκα. Ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν συνδρομῶν δικερίνονται συνεισενεγκόν-τες γεννιάτεροι τῶν λοιπῶν ποσά οἱ ἀξιότιμοι κα-τελόγου 'Ανδρέου Βαλλιένου 5000 φράγκων Στέφανος Ζε-φειρόπουλος καὶ Περικλῆς Ζαρίένς ἀνὰ 2500, Γ. Δ. Ζαρερόπουλος καὶ Μ. καὶ Θ. Ροδοκανάκης ἀνὰ 2000. Η δήλωσις, ἣν ἔξεδωκε τὸ Γραφεῖον τῆς 'Επιτροπῆς, δικτεροί δημοσίες τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην τῶν ἐν τοῖς 'Εθν. Φιλανθρ. Καταστήμασι περιθαλπομένων.

Τῇ κυριακῇ ἑτελέσθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ μηνημόσυνου ὑπέρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν ἀειψυνή-στων Αἰγαίου 'Ιωακείμ καὶ πρώην Πολυκυρίας Γερασίμου, σύλλειτουργούντων τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπο-λιτῶν Νικαίας, Νικοπόλεως, Ἀγριώτας, Βιζύνης, Σισ-νίου, Μογλενῶν καὶ Λιτίτζης.

— Τῇ κυριακῇ (11) Δ' τῆς τεσσαρκονθημέρου νη-στείας, ἔκκριθεν ἀπ' ἀμύνων ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὸν θείον λόγιον ὁ ἵερολογος. καθηγητῆς τῆς Πατριαρχ. Κεντρικῆς Κερατικῆς Σχολῆς κ. Κωνσταντίνος Μικρού-λης, ἀναπτυξάς μετὰ δυνάμεως λόγου τὸ διατί καὶ πᾶς, πολλῶν ὄντων κλητῶν, ὀλίγοι εἰσὶν οἱ ἔκλεκτοι.

Τῇ δευτέρᾳ (12) μηνήν τοῦ ἀγίου Σπυρίδωνος τοῦ θυματουργοῦ, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμ. πατριαρχῆς ἐπεσκέψατο τὸν ἀγοντα τὴν ὄνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν 'Εξ. Σπυρίδωνα Μαυρογένην πατρὸν, ἀρχιεπίστροφον τῶν ἀνακτόρων καὶ ιδιαίτερον ἵκτρον τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σούλτάνου.

Αφίκετο προχθής (12) ἐκ Θεσσαλονίκης ὁ πα-νιερώτατος μητροπολίτης Σερρῶν κ. Κωνσταντίνος.

— Μέντος ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Μίδυ-τον, ὅπως μετὸ βροχεῖν αὐτόθι δικυρονήν ἀπέλθῃ εἰς Αἴγιον ὁ πανιερ. μητροπολίτης Αἴγιος κ. Λουκᾶς.

— 'Ἐπενήλθε προχθής ἐς Ἀρτάκην, ὅπου μετέθη δι' ιδίας ὑποθέσεις, ἀδείᾳ ἐκκλησιαστικῇ, ὁ θεοριλ. ἐπίσκοπος πρώνυμον Εἰευθεροπόλεως κ. Μαζάριος.

— Τῇ προχθή, δευτέρᾳ, ἔπηκολοιούθησε καὶ ἔληξεν ἡ ἐπὶ δημοπράτεις ἐκπολιτικῆς τῶν μεινάντων πραγμάτων τῆς περιουσίας τῶν ἀστικῶν Αἴγιουν 'Ιωακείμ καὶ πρώην Πολυκυρίας Γερασίμου.

■**Παρόραμα.**—Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐκκλησιαστι-κῷ χρονικῷ τῷ δημοσιευθέντι ἐν τῇ πρώτῃ σελίδῃ τοῦ παρελόντος δὲ ἡρμησοῦ τῆς 'Εκκλησιαστ. Α. Ιητείας, ἔγραψεν κατὰ τὸ παρελόμαν 1888 ἀντὶ 1889, προκειμέ-νου περὶ τοῦ προσωπολογισμοῦ τοῦ Οίκου. Πατριαρ-χεῖον διὰ τὸ ἀρξάμενον ἔτος.

ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Πρὸς τὴν σύνταξιν
τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας.

Πρὸ μηνῶν ἀνέγνων ἐν τῇ 'Εστίᾳ' τῆς Ιταλίας 1888 ἀρ. 642 σπουδαιότερην καὶ συγκινητικὴν διεκτριβήν πολιοῦ καὶ εἰσεθοῦς ἀνδρός, ἐκ τῶν τὰ πρώ-τιστα φερόντων ἔντε τῇ ἡμετέρᾳ ἐλληνικῇ φιλολογίᾳ, ποιήσει, καὶ τῇ ἀνωτάτῃ συνέσει καὶ ἀξιοπρεπείᾳ, ἐνὸς τῶν τὰ μέλα διακεκριμένων καὶ εὐρυμέλων ὁμο-γενῶν τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς. Τὸ θέμα τῆς διατριβῆς ταῦτης ἐστίν οἱ καθ' ἡμᾶς 'Εκκλησιαστική Μουσική, θέμα σπουδίσιον, ἀσπασίον, καὶ καθ' ἡμέραν ἀνακυκών τὰς καρδίας καὶ τὰ διανοήματα ἡμῶν. Ο δὲ συγγρά-ψις τὴν διεκτριβήν ταῦτην ἐστίν ἐξ ἐκείνων τῶν ἀν-δρῶν, ὃν ἡ γνώμη ἀποτελεῖ αὐτόχθονας αὐθεντείαν. Οὗτος εἶναι ὁ γερρός καὶ πολιός ἀνήρ, οὐτινος ἔσχον τὴν τιμὴν πάλαι ποτὲ νὰ συγκαταλεγῷ φίλοις, ὁ οὐκὶ μόνον εὐρωπαῖκήν, ἀλλὰ κοσμοπολιτικήν, οὐτινος εἰ-πεῖν, χαίρων φήμην ὁ πολὺς 'Αλέξανδρος Ρίζος ὁ Ραχαβῆς.

Ἐπειδὴ δ' ἐν διαφόροις ιδιωτικαῖς συνδικλέξεσι μετὰ ἀξιοτίμων καὶ ἐμμαθῶν ὄμοιογενῶν, συνέπεσεν γ' ἀκούσιον πολλάκις καὶ διαχρόνως κρίσεις ἐκφράζομε-ναις ἀπερισκέπτως καὶ ἐλαρρῷ τῇ καρδίᾳ περὶ τοῦ προκειμένου σπουδάσιου ζητήματος, ἀς, καθ' ὅσον αἱ ἐμεὶ πενηγραὶ γνώσεις μοι ἐπιτρέπουσιν, εὐλόγως κατ' ἐμὲ, ἀποπειρῶμαι ν' ἀντικρούσω, ἐδόξε μοι καλὸν διαφωτίσαι, εἰ δυνατόν, τοὺς τοιούτους ζενίκοντας καὶ παραχεινόντας ἀγράθοις τούτους φίλους μου, ἐνθυ-μούμενος, δὲν ἐνθυμούμαι ποῦ, τὸ λόγιον, «Οὕτως τὴν γράσσων ἀρήσηται, τούτοις καὶ κατηγορεῖται προ-χειρότατοι!» Επρινα λέγω καλῶν καὶ πρόσφορον, ἵνα ἀναδημοσιεύσω τὴν ἐν λόγῳ διεκτριβήν 'Αλέξανδρου Ρίζου τοῦ Ραχαβῆ περὶ 'Εκκλησιαστικῆς Μουσικῆς.

Γόνος λαχρός καὶ γερρός ἐνδόξος ὁρθοδόξου Φρανκαρτικῆς οἰκογενείας, κατὸ Χριστὸν γαλουχη-θεῖς, ἀνάτρεψις, καὶ παιδεύθεις, δὲν ἦτο Βαβέλων δυνατὸν, κατέτοι τὸν περιόδον αὐτοῦ βίον ἐν 'Ι-σπερίᾳ καταναλώσας, νὲ ἐπιλησθῇ τὰ πάτρια καὶ τὰς ἀρχαῖς αὐτοῦ σεμνὰς παραδόσεις, καὶ νὲ ρυ-μαληθῆ, ὡς σήμερον νὲ ἡμῶν ρυμούλουνται ὑπὸ τῶν ζενικῶν καὶ ὄντων κατακλυσμῶν τοῦ συ-μοῦ. Ο σεβαστός καὶ πολυτιμοντος φίλος, πολλάκις προφροκώς, ἐνιστεῖ δὲ καὶ ἐπ' ἐκκλησίας ὅπου πατεί-κως ἐστραγγεῖται, διὰ τῆς ἀδείας καὶ μελερρύτου αὐτοῦ φωνῆς, μοι ἀνέπτυξε τὰς αὐτὰς ιδέας, ἀς ἐκράζει καὶ ἐν τῇ διεκτριβῇ του, καὶ τοι, ἔντονος οὐδεμίας ἐπιφυ-λάξεως συμερισθῶν καὶ συμμερίζομει μετὰ κατανύ-ξεως ὡς τὴν μόνην καθαράν καὶ ἀληθείαν. Ταῦταις ταῖς ιδέαις ἀπολογίαι καγάφη, πολλάκις ἐξε-ρράσθην καὶ διὰ τοῦ τύπου, καὶ ἐν ιδιωτικαῖς συνδι-κλέξεσι μετὰ σπουδάσιων προσώπων, καὶ ἀπεπιεράθην

νὰ ἐρημόσω αὐτάς, ὅπου καὶ ὅταν κοινωνικὴ εὔνοια ἐτίμησεν ἐμὲ τὸν ἐλάχιστον, ἀναθέτουσά μοι ἐπιστημονὸς ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἐπράξα πάντα ὡς ἡδύναμόν μου. Μέχρις ἐναργῶν ἀποδεῖξουν περὶ τοῦ ἀσκόπου ἢ σφαλεροῦ τῶν ἐμῶν σκέψεων καὶ ἐνεργειῶν, ἐπιτραπήτω μοι νὰ ἐμφένω εἰς τὰς ἀπηργαμένας, καὶ κατὰ τινὰς ἐνρωτιώσας, ἐμὸς δοξασίας, καὶ μὴ πρὸς βέρος τῶν ἀντιτελεγόντων ἢ οἰκολογούντων κατὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς. Οὕτω, κατ' ἐμὲ, ἀθλοὶ καὶ ἀδεῖαι περὶ τοῦ προκειμένου, καθὸ σπανιώτατα φριτῶντες ἐν ταῖς ἡμετέραις ἐκκλησίαις, εἰμὴ δέσμοι παροδεύουσιν ἐν Εὐρώπῃ, καὶ τοῦτο οὐχὶ πρὸς ἐκκλησιαστὸν, ἀλλὰ διὰ τὸν ἀκούσωσι τὴν τετράφωνον μουσικὴν, στεροῦνται καὶ τῶν στοιχειωτέρων γνώσεων τοῦ προκειμένου ζητήματος. Ωστε οὐδεὶς λόγος ἐλλογος δύναται νὰ γενῇ μετ' αὐτῶν, εἰμὴ περὶ τῶν εἰδικῶν ὄρεξεων, ἐντυπώσεων, καὶ ἴδιοτροπῶν ἐκάστου. Οὕτω λοιπὸν συζήτησις σπουδαῖα δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ μετ' αὐτῶν. Ποῦ παραδοσίες; ποῦ ιστορικαὶ ἀναμνήσεις; "Ολλα ταῦτα κατ' αὐτούς, ἔσοδειςτέα, χάριν τοῦ νεωτεριστικοῦ πνεύματος, τῆς κατ' αὐτούς δῆθεν καλλιτεχνίας καὶ τῆς ἀκουστικῆς. Δὲν ἐπιτρέπω εἰς ἐμυκτὸν νὰ εἴπω πλειότερα.

Ίδιον ἡ διατριβὴ τοῦ πολυιδμονος 'Αλεξάνδρου Ριζού Ραχαελῆ τοῦ πάνω:

Ἐρ Κωνσταντίνουπόλει, τῷ 3 δεκεμβρίου 1888.

ΔΗΜ. ΠΑΣΠΑΛΛΗΣ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΡΙΖΟΥ ΡΑΓΚΑΒΗ

ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΤΣΙΚΗΣ

Κατὰ τὴν πρώτην ἑδομαράδα τῆς τεσσαρικοστῆς εἰς μίαν τῶν ἐν Ἀθήναις ἐκκλησιῶν εἰσελθινόν ἔμενον, ὅρεσιν νὰ τὸ ὄμολογήσω, ἐκπεπληγμένος ὅτι ἀντέγραψεν εἰς τὴν ἀκοήν μου ἡ ψηλωπία, διότι ἐν Κηφεσίᾳ παροικῶν ἤγνοσυνά τὰς εἰς τινὰς ἐκκλησίας τῆς πρωτευόσης, ὡς μοὶ ἐγήγραψεντος, ἐπενεγχέσες ἐπ' ἐσάρτων μεταρρυθμίσεις καὶ βελτώσεις.

Καὶ ἂν μὲν ἔτειψε τὴν ἀκοήν μου ἡ βελτίωσις αὐτὴ νομίζω ἐνδελεῖα περιτοῦ νὰ εἴπω, δόσις καὶ μέρι μαρπακίας ἐστὶ γνωστὸν ὅτι ἡ καλλιτεχνία ἐστὶν ἀτομικὴ καὶ ὄμορφοθήτην δὲν ἐπιδέχεται. Συνέπεσεν ν' ἀπαντήσων ἀθηρώπος, οἵτινες ἐνώπιον τῶν ἡμετέρων καλούσιν ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς οὐδὲν ἀδύνατο ἔμενον, ἀλλὰ καὶ ἐξελκήστον δὲ τῶν ἄλλων τὸν θυμασιόν καὶ ἀπέδιδον αὐτὸν εἰς τὸν συρμόν.

Καὶ ὡς πρὸς τὴν μουσικὴν ἴδιως ἐγνώριζον κυρίων ξένην, ὅψηλῆς ἀνατροφῆς, καὶ ἐν γένει φιλοσκαλεστάχτην, εὐρέτων δὲ γνωστὸν ἔχουσαν τῆς μουσικῆς, ψάλλουσαν ἐντελέστατα, καὶ θερμὰς Βαγενειανήν. Μοὶ ἐλέγει δὲ ὅτι μελῳδικὰς συνθέσεις δὲν γνωρίζει ἐπικλητικοτέρες, μεγαλοπρεπεστέρες καὶ μᾶλλον συγκινούσας, οὐδὲ αὐτῶν τῶν τοῦ Βάγνερ ἔκμαργκένων, παρὰ τὰς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικὰς καὶ ὡς μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ πολλὰς αὐτῶν, ὡς τὰς ἀναστούμους καὶ ἄλλας τινὰς, ἐξόντεν ἐπὶ τοῦ κλειδοσκυμβάλου, καὶ ἐψαλλει μετ' ἐνθουσιασμοῦ.

Ἐγνώσιτε δόμος καὶ πλείστους, οἵτινες ἐγένοντο ἔξαλλοι εἰς τὰς παρεπατήσεις τοῦ Τανγκόουζερ καὶ τοῦ Λογεγγρίου, καὶ ἄλλους πάλιν, οἵτινες ἀπέντανε τοῦ Βάγνερ ἀπεκοινώτο, καὶ, εἰ καὶ οὐλοὶ δὲν τὸ ὀμολόγουν, ἐσκίρτων ἐνθουσιαστές ὅταν ἤκουον τὴν Μαζάρη 'Αγγώ. Ἀποτελέσματα ταῦτα ἰδούσιν γκρασίας, ἔξων ἡ ἀνατροφῆς.

Οτε εἰς τινὰ ἔλεγον περὶ τῆς κυρίας, περὶ ἡς ἀνωτέρω, μοὶ ἐξέφρασε τὴν ἀπόρειαν τοῦ πῶς ἡ δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἄνθρωπος ἐξηγενισμένος ἐπιδοκιμάζων τὴν ἔρινον ἡμῶν ἐκείνην μονοτονίαν. Καὶ ὡς μὲν πρὸς τὴν μονοτονίαν δὲν εἴχον τὸ νὰ εἴπω πρὸς τὸν γνωρίζοντα ίσους καὶ προτιμῶντα ἄλλας μουσικὰς πολυτονώτεράς. 'Ως ὅμως πρὸς τὸ ἔρινον περὶ οὐ καὶ αὐτὸν, καὶ ἔκποτε καὶ πολλοὺς ἄλλους, μεθ' ὧν συνωμιλησαν περὶ τοῦ ἀντικειμένου, ἤκουσαν διυποχριζόμενους, ἐγώ ἴσως ἐκ τύχης, κατοικούστηκες ἐπιστήτας τὴν προσοχήν μου, σπανιώτατα συνέπεσε νὰ τὸ ἀκούσω, καὶ ἤρχισα νόποτεύων μὴ πολλὸν ἐπαναλαμβάνοντα τὴν λέξιν ὡς τὴν ἀκούσουσι χωρὶς τὸ προσέλθοντα εἰς τὴν σημασίαν της, ἡ μὴ ἔρινος τοῖς φάνενται τὰ τέταυτα τῶν τόνων, ἡ καὶ αὐτὰ κοινὰ ἔχει ἡ ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ μετά τῆς ἀρχικῆς, τοῖς δὲ εἰς τὴν νέαν μουσικὴν τραφεῖσιν εἰσὶν ἄγνωστα κατὰ θεωρίαν ὡς καὶ κατὰ πρέξαιν. Τέλος οὐ πάντευων καὶ ὅτι τις ἴσως ἐκκλησιαστικήν εἴτε τὸν ρίνα ἀντὶ τῆς κεφαλῆς. Ἐν τοῖς χρονίσι τῆς ὀρθοδόξου 'Πεκκλησίας ἐπεκρίτει, ὃν δὲν ἀπετελεῖ, ή μονοφωνία, καὶ οἱ χρονὶς ἡταν πολύτιμωποι, συσκεύοντα καὶ ἐπειδόμενον 1900 ψυλότερον εἰς τὴν 'Αγίαν Σοφίαν. Ἐπειδὴ δὲ πάντων τὰ φωνητικὰ ὅργανα δὲν ἔχουν ἴσως εἰς τὴν κυτήν διαπασῶν, οἱ φωρουμάντεροι ἴσως ἡγεμονίαν τρέφουν, διότι τὸν οὐλιθόδοσον 'Πεκκλησίας ἐπεκρίτει, ὃν δὲν ἀπετελεῖ, διότι ἐν 'Αθηναῖς διδασκαλεῖσθαι τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς δὲν φύσιται, εξ ἀγνοίας καὶ ἀπειρίας τῆς κεφαλῆς τὴν φωνὴν ὁζύνωσιν εἰς φωνὴν ρίνων, δὲν πιστεύω νὰ ὑπέρφη παρ' ήταν οὐδὲ ἐκκλησιαστικής κανόνων, οὐδὲ μουσικόν τι πρόχειρων εἰπούσιον τὴν ρίναν ὡς φωνητικῶν ὅργανον, καὶ ὀλίγη καὶ διδασκαλία καὶ ἡσηκήσις μόνον ἀποτείται ἴνα δὲ φύλατης, ἀντὶ τῆς ρίνως, 'ἀνατολή τὸ στόμα του'.

'Αλλὰ καὶ ὅπε ὅλην ἐποίησεν δόλως περιττὸν νομίζων ἐφηγηθῆν ἡ μουσικὴ, ὡς τὴν ἤκουσαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, μεταρρυθμισθεῖσαν ἡ βελτιωθεῖσαν, μ' ἔτερφεν ὡς δὲν μ' ἔτερφεν ἡ ὁ ἐποφίς αὐτῆς ἐστὶ τὸ δέσμον τοῦ καὶ εἰς τὰς συναυλίας, οὐδὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν υπάρχουμεν, ἵνα τερπωμένων ὅπε τῆς μουσικῆς 'Αλλως εἰς τὰς ιεροτελεστίας ἡμῶν οἱ μὲν ὅτι ἀπέτινον τὴν εἰσχωγήν τῶν συνθέσεων τοῦ Βάγνερ, ἄλλοι τῶν τοῦ Ροστίνη καὶ ἄλλοι τῶν τοῦ Μαζάρη 'Αγγώ. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ψαλμοὶ εἰσὶ τὰ πετρὰ τῆς σεμνῆς ἀναστάσεως τῶν προσευχῶν καὶ τῶν καρδιῶν πρὸς τὸν πάστην.

'Αλλὰ ἡν τὰ πετρὰ αὐτὰ εἰσὶν ψαυρφά, ἀδυνατοῦντα νὰ ἀνατείνωσι τὰς καρδίας, δυστερεοῦντα δὲ μᾶλλον καὶ ἐνοχλοῦντα αὐτὰς, δὲν πρέπει νὰ ἐπιμεληθῶμεν νὰ τὰ διορθώσωμεν;

Πρὸ παντὸς πρέπει ίσως νὰ ἐρωτηθῇ πῶς συνέβη ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὐτῆς μουσικὴ, ηπειρ ἐπὶ τοσούτους αἰώνας ἔλεγε καὶ ἐνέπνευ τὸν λαὸν ἡμῶν καὶ τοὺς αὐτοκρατόρας, ν' ἀποθῇ ἡμῖν φορτική, ἀφευκτὸν ἀπατούσι τὴν μεταρρυθμίαν; 'Οσον καὶ ἀνέηγγένησαν τὴν ἀκοήν ἡμῶν αἱ νέες μελοδραματικὲς συνθέσεις,

δες ἔχοντες ἵσως ἐναύλους, τοσάντης περιφρονήσεως ἀξίους δὲν δικαιούμεθα νὰ θεωρήσουμεν τοὺς μέχρι καὶ θεῖοι καὶ πολλάχοι μέχρι στήμερον μετὰ θρησκευτικῆς κατανύκεως ἀκρωμένους αὐτῆς πατέρας ἡμῶν καὶ ἀδελφούς.

Ἐγὼ δὲ τούλαχιστον μέχρις οὐ τὸ ἐναντίον ἀποδειχή, παραδίχομαι καὶ φιλολογικὸν τινα λόγον, διὸν φρονὸν ἀναγκαῖον οὐδεμία νὰ ἐπενεγθῇ μεταρρύθμισις εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν μουσικὴν. Οὐτος δὲ ἐστὶν ἡ ἡνὶ καὶ ἄλλοτε ἀνέπτυξε πεποίθσις διτὶς ή ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ διεδέχθη καὶ ἔγη κολούθησε τὴν τῶν αὐτῆς κατά τὴν πρώτην τάσιν καὶ τὴν καταγῆγην συγγενῶν χωρίκῶν συνθέτεων τὴν ἀρχαῖς δρυματουργίας. Ἀπὸ θρησκευτικῶν ἄπειρων δραμῆσταις ἔσκενται εἰς τοικῦντα ἐπανήθλοντον αὐτὸς ὅτε μετὰ τοῦ ἐλληνικοῦ βίου συνεξέλιπον καὶ αἱ πολιτικαὶ πολεμικαὶ καὶ κοινωνικαὶ περιπέτειαι, εἰς ἃς καὶ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον μεταπέσει, ἀλλὰ ἡ τύχη διέσειν μετὰ τῶν τεχνικῶν αὐτῆς ὅρων καὶ τροπάρια ἐξηκολούθησαν καλούμενοι οἱ τρόποι (Διον. π. συν. λεξ. ΙΘ', 262—Ἐπιχρυσ. Ἑ', 25.—Κριτικ. ἐν Ἡρακλ. ΙI. 9) καὶ αἱ φῶται ἔμειναν καὶ οἱ εἰρμοὶ, καὶ τὰ νῦν προσόντα εἰσὶ τὰ ἀτομοιούστεχα, καὶ τὰ ἀπολεμένα. Τὰ τριαδικὰ ἀντεθέντα εἰς τὴν Ἀγίαν Τριάδα ἔνεκα τοῦ ὄντος τοῖς τὰ ἀρχαῖς τριαδικά, (Ἡρακλ. π. ποιημ. Γ' 64). Προσέτι δὲ ἀντιπαραθεὶς ἔκει στροφὰς τοῦ Πονδάρου καὶ τοῦ Ἀριστοφίνους, κατέδειξ νομίζω ὅτι ἡ στιγμορυγικὴ αὐτῶν προσωπίδις ἔστιν ἐπελῶν ἀνάλογος πρὸς τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑμῶν.

Αὐτὸῦ ἔχεται δὲν λέγω ἀλλήθειας, ἀλλὰ τίνος πιθανότητος, τότε θὲ μίαν ἐπίστησις ἐναντίος εἰς πάσαν σίκνοντος ἀπερίστεπτον διόρθωμαν καὶ τελειοποίησαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, ὡς θὲ ἡμην κατὰ τὴν ἀνεγέρσεων παντὸς, καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου μεγάρου, ἐπὶ ὅρθους, ὑφ' ὅλων τινὰ λόγουν νὰ εἰκάσω τὴν μπαρένην λειψόνων ἀρχαῖον τινὸς ἀριστούργηματος τῆς γιγαντικῆς ἡ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἡ μουσικὴ ἡ ἐν τῶν ἀξιολογητάτων ἐγκαλλωπισμάτων καὶ προσώπων τοῦ ἀρχαίου βίου. Τῆς ποιήσεως ἀδελφή, τῶν φιλοσόφων μελέτημα, καὶ ἡμική τῆς νεολαίας τροφή, εἰχεν ἀφῆι βεβίως εἰς ὕδος πολὺ ἐνώπερον, ὁφ' ὅ, τι συνήθως νομίζεται, καὶ ἐκφέρεταις δὲν ἐπερείτο βεβίως ἡ μουσικὴ ἐκείνη, ἡς τὸν θούριον ἀκούων ὁ Ἀλέξανδρος, ἥρταζε τὸ δόρυ μετ' ἐνθουσιασμῷ.

Οἱ ἔχαρντιμδος αὐτῆς μέχρις ἔγους ἔστιν ἡ θὲ ἡτο διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ζημιὰ οὐδὲ ἐλέσσων τῆς ἡνὶ ἐπέρερει ἡ ἀπώλεια πάντων τῶν ζωγραφικῶν ἀριστούργημάτων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ὡςτε παρὸν πολλαῖς νὰ ὑφίσταται τοῦ ἀμφιβολίας ἡνὶ ἡκατετοῦ τῷ θεῖον ἐν Ἐλλάδι ἡ ζωγραφική. Ως λοιπὸν θὲ ἔχαντιμδον ἀν δηλεπόν τινα ἀπόζευτα, ἵνα λωρῆς τὸν ἀναγρυπτιστήν, πίνακα, ὃν θὲ πάντεσσον περιέχοντα λειφάνων εἰκόνος τοῦ Ζεύσιδος ἡ τοῦ Πολυγόνου, οὐτῶν ἀποκρών καὶ πάτητων καταστροφῆν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, ἡνὶ νομίζω τῆς ἀρχαῖας συνέχειαν, ἵνα ἀντικετεστήσωμεν αὐτῇ καλλιέργειαν.

‘Αλλὰ περὶ συνεχείας δόντων νὰ γίνηται λόγος, περιστατεῖ τὸ πρῶτον ζήτημα: Εἰνὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ συνέχεια αὐτῇ ἐκτίτης, καὶ οὐδὲ ἐντελῆς ἀλλοιώσις, κατὰ τοὺς τελευταῖς χρόνους, εἰς ἀπιδράπειος ἡ ἡ ἐκκινήσεως τῆς ἀπεικόνισης ἐπελθοῦσα.

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΗΜΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΤΟΥ ΙΘ' ΑΙΩΝΟΣ ΕΤΗ¹⁵.

Εἰς τὸν ἀναγνώστην παρέσχονταν ιδέαν τινὰ τῆς ἐν γένει κινήσεως παρὰ τῷ ἡμετέρῳ γένει, διὸν ἀρορᾶ εἰς τὰ γράμματα, κατὰ τὰ πρῶτα τοῦ ἐνεστάτου αἰώνος ἔτη. Ἀνάλυσις τις αὐτῆς ἔσται χρησιμωτάτη, ναὶ μήν καὶ ἐπιθέλλεται μοι, ἐν ὀλίγοις καὶ σύντη γινομένη, ἀροῦ, ἀν μὴ φιλαυτία μὲ σκοτίζῃ ὑπέρμετρος, οὐδεὶς ἀνέλαβεν 'να στηλογραφήσῃ ἀμυδρῶς τὴν κίνησιν ταῦτην, ἀνάγκη δὲ 'να ζητήσωμεν εἰδήσεις καὶ πληροφορίας ἐν διάφοροις βιβλίοις διδακτικοῖς τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ ἐν ταῖς ἐκδιδούμεναις τότε ἐφρεσίσιν. Ή οὐδέλουτης τῆς ὅλης κινήσεως ταῦτης, ἡς ἀρχόμεθα σήμερον, ἀναφέρεται εἰς λόγουν μακρὸν οὐχὶ περὶ σχολείων, ἀλλὰ περὶ τῶν χρονίμων βιβλίων, καὶ τοῦτο κείται, οὕτως εἰπεῖν, δεύτερον μέρος τῆς ὅλης δικτορίης, ἀπατοῦν καὶ τοῦτο τὸν πρόλογον, ἀναρερόμενον εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ ζητήσιν τῆς γλώσσης, εἰς ἣν ἔδει 'να γράφωνται τὰ βιβλία ταῦτα. Δείγματα λεκτικοῦ συλλέξας παρέσχεν εἰς τοὺς φιλίστορας ὁ φιλοπονώτατος ἐκδότης τῆς «Μεσαιωνικῆς Βιβλιοθήκης Κωνσταντίνου Ν. Σάθης» ἐν τῷ «Παραρτήματι τῆς Νεοελληνικῆς Φιλολογίκης», διπερ μεγαλορρημονέστερον ίστορίαν είτε τοῦ ζητήσατος τῆς νέας ἐλληνικῆς γλώσσης ὁ δὲ ποθῶν 'να μάθῃ τι καλὸν εἰς ἐκείνον δύναται 'να ἀναρρέψῃ. Οἱ ήμετέρος ἀναγνώστης ἀρκεῖ 'να γινώσκῃ ὅτι μεγάλου λογίων ὄμογενῶν μερίδες ἀντετίθεντο πρός ἀλλήλας, ή μὲν ζητοῦσα 'να σης γεγραμένα τὰ διδακτικά βιβλία εἰς τὴν ἀπόλην, ή δὲ θέλουσα, κυρίως διὰ τὰ ἐπιστημονικά, 'να γράφωνται εἰς τὴν ἀρχαίαν. 'Αλλῶς ἀπὸ τῶν μέσων τῆς παρελθούσης ΙΙΙ' ἐκπονούσατο τὰ διδακτικά βιβλία εἰς τὴν ἀρχαίαν, ἡ Βούλγαρις ἡνὶ ἐκσυρίζει τὰ χυδαίστα φιλοσοφείν ἐπαγγελλάμενα βιβλιδάρια, ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ αὐτοῦ αἰώνος, ἀνὴρ μέγα κλέος ἀράμενος ἐπὶ τοῖς πάντας πολιτείας οἰστήτητι καὶ φιλοπόνει διδασκαλία, ὁ Πάτριος Ἀθηνάζιος ἔγραψε καὶ εἶπεν «εὔκατιον τοῖς ἐλλήνων παισι τὴν πάτριον σώζεσθαι γλώσσαν, καὶ ἐλληνιστὶ τοὺς ἐλληνας φέγγεσθαι καὶ γράφειν, ἀλλὰ μὴ χυδαίζειν τὰ πλείστα μεζούσαρχαρίζοντας»¹⁵, εἰ καὶ συνίστησι τοῖς ιεροκόρηξιν ἵνα μή, οἱ ράδιοι, ὑπὸ τῆς ἡραν χυδαίστητος ἀπόδησιος λόγος γίνηται καὶ ναυτιας πρόσενος, «τοὺς ἐπ' ἐκκλησίας λέγοντας ἀρμούσεοις πρὸς τὴν τῶν λκῶν ἀσθένεικν». Εν μέσῳ δὲ τῆς ἐν

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 2—4 τοῦ μετὰ γένερα τόμου.

15. Ρητορική πραγματεία· ητοι τῆς Ερμογένους τοῦ Τρασσέως ρητορικῆς τέλης ἔπηγησις, συνοψισθεῖσα ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ Πάτριου, διπάνη ἀρρέ Μισέρ Μικέ Καρέλη, ἀνδρὸς Χιουπολίτου. Ενετίσης 1799, πρλγ. σελ. 7. Ο ἀσιδίμα τοῦ Πάτριος συνίστησι ἡραν τοῖς ιεροκόρηξιν εἰς μάργαν τὴν γλώσσαν τοῦ Μηνιάτου.

ΕΚΔΗΣΙΣ
ΔΛΗΘΕΙΑ
ΕΙΣΙΤΗ/ΠΟΔΑΡΕΩΣ

ΤΟΜΟΣ
13
ΕΤΟΣ Θ

1888 - 1889